Examenul de bacalaureat 2011
Proba E. d)
Proba scrisă la FIZICĂ

OLIMPICI 2011

Filiera teoretică – profilul real, Filiera tehnologică – profilul tehnic și profilul resurse naturale și protecția mediului, Filiera vocațională – profilul militar

- Sunt obligatorii toate subiectele din două arii tematice dintre cele patru prevăzute de programă, adică: A. MECANICĂ, B. ELEMENTE DE TERMODINAMICĂ, C. PRODUCEREA ȘI UTILIZAREA CURENTULUI CONTINUU, D. OPTICĂ
- Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

A. MECANICĂ

Varianta 6

Se consideră accelerația gravitațională $g = 10\text{m/s}^2$.

I. Pentru itemii 1-5 scrieți pe foaia de răspuns litera corespunzătoare răspunsului corect. (15 puncte)

1. Unitatea de măsură a mărimii fizice exprimate prin raportul dintre lucru mecanic și distanță poate fi scrisă în funcție de unitățile de măsură fundamentale în S.I. sub forma:

a. $kg \cdot m^2 \cdot s^{-3}$ **b.** $kg \cdot m^2 \cdot s^{-2}$ **c.** $kg \cdot m \cdot s^{-1}$ **d.** $kg \cdot m \cdot s^{-2}$ **(3p)**

2. În timpul mișcării unui mobil, orientarea vectorului viteză:
a. coincide cu orientarea vectorului accelerație, indiferent de forma traiectoriei
b. se modifică dacă traiectoria este curbilinie
c. se modifică dacă traiectoria este rectilinie și mobilul se îndepărtează de origine
d. este întotdeauna aceeași cu orientarea forței rezultante **(3p)**

3. Un autoturism se deplasează între două localități. Jumătate din distanța parcursă autoturismul se deplasează cu viteza constantă v_1, iar cealaltă jumătate cu viteza constantă v_2. Viteza medie a autoturismului în timpul deplasării între cele două localități este egală cu:

a. $\frac{v_1 + v_2}{2}$ **b.** $v_1 + v_2$ **c.** $\frac{v_1 \cdot v_2}{v_1 + v_2}$ **d.** $\frac{2 \cdot v_1 \cdot v_2}{v_1 + v_2}$ **(3p)**

4. Într-un laborator de cofetărie s-a defectat balanța utilizată pentru a determina masa ingredientelor care intră în compoziția prăjiturilor. Pentru a nu opri procesul tehnologic, se utilizează un cântar improvizat cu ajutorul unui resort. Resortul este suspendat de un suport fix, iar la celălalt capăt se agață o pungă foarte ușoară în care se pun ingredientele de cântărit. Dependența dintre alungirea resortului și masa ingredientelor este reprezentată în figura alăturată. Constanta elastică a resortului este:

a. $1\ N \cdot m^{-1}$ **b.** $1000\ N \cdot m^{-1}$ **c.** $1500\ N \cdot m^{-1}$ **d.** $2000\ N \cdot m^{-1}$ **(3p)**

5. Expresia puterii momentane dezvoltate de o forță de tracțiune $\vec{F}$ care efectuează lucrul mecanic L în timpul deplasării unui corp de masă m, pe distanța d, cu viteza $\vec{v}$, este:

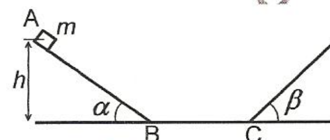
a. $P = \vec{F} \cdot \vec{d}$ **b.** $P = \frac{L}{d}$ **c.** $P = \vec{F} \cdot \vec{v}$ **d.** $P = \frac{mv^2}{2}$ **(3p)**

II. Rezolvați următoarea problemă: (15 puncte)

Un autoturism cu masa $M = 1000\,kg$ tractează, pe un drum orizontal, o remorcă cu masa $m = 500\,kg$. Motorul autoturismului dezvoltă o forță de tracțiune constantă $F = 4500\,N$. Atât forța de rezistență la înaintare întâmpinată de autoturism, cât și cea întâmpinată de remorcă, pot fi considerate constante și reprezintă o fracțiune $f = 10\%$ din greutatea fiecărui corp.
a. Reprezentați forțele care acționează asupra autoturismului, respectiv asupra remorcii.
b. Calculați accelerația autoturismului.
c. Determinați modulul forței de tensiune din sistemul de cuplaj dintre autoturism și remorcă.
d. Calculați lucrul mecanic efectuat de forțele de rezistență pe distanța $d = 10\,m$.

III. Rezolvați următoarea problemă: (15 puncte)

Un corp de mici dimensiuni având masa $m = 50\,g$ este lăsat să alunece liber din punctul A situat la înălțimea $h = 1{,}0\,m$, pe planul înclinat AB reprezentat în figura alăturată. Porțiunea orizontală BC are lungimea $d = 2{,}0\,m$. Pe cele două plane înclinate mișcarea are loc fără frecare, iar pe porțiunea BC coeficientul de frecare la alunecare este $\mu = 0{,}1$. Trecerea prin punctele B și C se face fără modificarea modulului vitezei. Energia potențială gravitațională este considerată nulă la nivelul suprafeței orizontale BC. Determinați:

a. energia mecanică totală a corpului în punctul A;
b. viteza corpului la prima trecere prin punctul B;
c. înălțimea maximă la care ajunge corpul pe planul înclinat de unghi β;
d. distanța față de punctul C la care se oprește în final corpul.

Examenul de bacalaureat 2011
Proba E. d)
Proba scrisă la FIZICĂ

OLIMPICI 2011

Filiera teoretică – profilul real, Filiera tehnologică – profilul tehnic şi profilul resurse naturale şi protecţia mediului, Filiera vocaţională – profilul militar

- Sunt obligatorii toate subiectele din două arii tematice dintre cele patru prevăzute de programă, adică: A. MECANICĂ, B. ELEMENTE DE TERMODINAMICĂ, C. PRODUCEREA ŞI UTILIZAREA CURENTULUI CONTINUU, D. OPTICĂ
- Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

B. ELEMENTE DE TERMODINAMICĂ

Varianta 6

Se consideră: numărul lui Avogadro $N_A = 6{,}02 \cdot 10^{23}\,\text{mol}^{-1}$, constanta gazelor ideale $R = 8{,}31\frac{\text{J}}{\text{mol}\cdot\text{K}}$. Între parametrii de stare ai gazului ideal într-o stare dată există relaţia: $p \cdot V = \nu RT$.

I. Pentru itemii 1-5 scrieţi pe foaia de răspuns litera corespunzătoare răspunsului corect. (15 puncte)

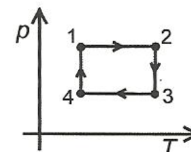
1. Simbolurile unităţilor de măsură fiind cele utilizate în S.I., mărimea fizică a cărei unitate de măsură poate fi scrisă sub forma $\text{N} \cdot \text{m}^{-2}$ este:

a. căldura **b.** căldura molară **c.** presiunea **d.** lucrul mecanic **(3p)**

2. O cantitate de gaz ideal diatomic ($C_p = 3{,}5R$) primeşte izobar căldura $Q = 21\text{kJ}$. Lucrul mecanic efectuat de gaz are valoarea:

a. 3,5 kJ **b.** 6 kJ **c.** 24,5 kJ **d.** 3 kJ **(3p)**

3. O cantitate dată de gaz ideal este supusă transformării ciclice 12341, reprezentată în coordonate $p-T$ în figura alăturată. Volumul gazului atinge valoarea minimă în starea:

a. 1
b. 2
c. 3
d. 4 **(3p)**

4. Dacă o cantitate de gaz ideal primeşte lucru mecanic într-o transformare adiabatică, atunci:

a. numărul de molecule din unitatea de volum scade
b. temperatura gazului scade
c. presiunea gazului scade
d. energia internă a gazului creşte **(3p)**

5. Un gaz ideal are căldura molară izocoră $C_V = 3R$ şi masa molară μ. Căldura specifică izobară pentru acest gaz este:

a. $c_P = \frac{2R}{\mu}$ **b.** $c_P = \frac{3R}{2\mu}$ **c.** $c_P = \frac{3R}{\mu}$ **d.** $c_P = \frac{4R}{\mu}$ **(3p)**

II. Rezolvaţi următoarea problemă: (15 puncte)

Într-o butelie de volum $V = 4{,}5\text{ L}$ se află azot ($\mu = 28\text{ kg/kmol}$) la presiunea $p_1 = 8{,}31 \cdot 10^4\text{ Pa}$ şi temperatura $t_1 = 27°\text{C}$. Butelia este prevăzută cu o supapă care se deschide numai dacă presiunea gazului din interior este mai mare cu $\Delta p = 0{,}2 \cdot 10^5\text{ Pa}$ decât presiunea aerului din exterior, a cărei valoare este $p_0 = 10^5\text{ Pa}$.

a. Determinaţi cantitatea de gaz aflată în butelie.
b. Determinaţi masa de gaz aflată în butelie.
c. Determinaţi temperatura T_2 până la care trebuie încălzit azotul astfel încât acesta să înceapă să iasă din butelie.
d. Precizaţi, justificând răspunsul vostru, dacă energia internă a azotului aflat în butelie se modifică atunci când temperatura lui creşte lent peste valoarea T_2 determinată la punctul **c.**.

III. Rezolvaţi următoarea problemă: (15 puncte)

O cantitate de gaz ideal ($C_v = 2{,}5 \cdot R$) este supusă următoarei succesiuni de transformări: încălzire izocoră, o destindere izobară, o răcire izocoră şi o comprimare izobară până în starea iniţială. În starea iniţială volumul, presiunea şi temperatura ating valorile lor minime: $V_{min} = 10\text{ L}$, $p_{min} = 0{,}1\text{MPa}$ şi $T_{min} = 300\text{ K}$. Valorile maxime ale volumului şi presiunii atinse în ciclu sunt $V_{max} = 20\text{ L}$ şi $p_{max} = 0{,}15\text{MPa}$.

a. Reprezentaţi ciclul termodinamic în coordonate $p-V$.
b. Determinaţi lucrul mecanic total schimbat de gaz cu mediul exterior într-un ciclu.
c. Determinaţi valoarea maximă a temperaturii atinsă de gaz în acest ciclu.
d. Determinaţi raportul dintre căldura cedată şi căldura primită de gaz la parcurgerea unui ciclu complet.

Examenul de bacalaureat 2011
Proba E. d)
Proba scrisă la FIZICĂ

Filiera teoretică – profilul real, Filiera tehnologică – profilul tehnic și profilul resurse naturale și protecția mediului, Filiera vocațională – profilul militar
- Sunt obligatorii toate subiectele din două arii tematice dintre cele patru prevăzute de programă, adică: A. MECANICĂ, B. ELEMENTE DE TERMODINAMICĂ, C. PRODUCEREA ȘI UTILIZAREA CURENTULUI CONTINUU, D. OPTICĂ
- Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

C. PRODUCEREA ŞI UTILIZAREA CURENTULUI CONTINUU

Varianta 6

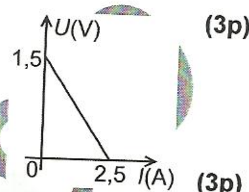
I. Pentru itemii 1-5 scrieți pe foaia de răspuns litera corespunzătoare răspunsului corect. (15 puncte)

1. Simbolurile unităților de măsură fiind cele utilizate în S.I., mărimea fizică a cărei unitate de măsură poate fi exprimată în forma $J \cdot s^{-1} \cdot A^{-2}$ este:
a. tensiunea electrică **b.** rezistența electrică **c.** sarcina electrică **d.** rezistivitatea electrică **(3p)**

2. Un fir metalic cu secțiunea constantă are rezistența electrică $80\,\Omega$. Ulterior, firul este prelucrat astfel încât pe jumătate din lungimea firului secțiunea sa transversală este redusă la jumătate. Ca urmare rezistența electrică a firului a devenit:
a. $20\,\Omega$ **b.** $40\,\Omega$ **c.** $60\,\Omega$ **d.** $120\,\Omega$ **(3p)**

3. La bornele unei surse având tensiunea electromotoare E și rezistența internă r se conectează două rezistoare având rezistențele electrice diferite R_1 și R_2. Sursa disipă aceeași putere pe *fiecare* dintre cele două rezistoare dacă:
a. rezistoarele sunt conectate în serie și $r = R_2 + R_1$
b. rezistoarele sunt conectate în paralel și $r = \dfrac{R_1 \cdot R_2}{R_2 + R_1}$
c. rezistoarele sunt conectate pe rând și $r^2 = R_2 \cdot R_1$
d. sursa este ideală **(3p)**

4. În figura alăturată este redată dependența tensiunii la bornele unei porțiuni de circuit de intensitatea curentului electric prin aceasta. Dacă tensiunea electrică la bornele porțiunii de circuit este $U = 0{,}9\text{ V}$, intensitatea curentului are valoarea:

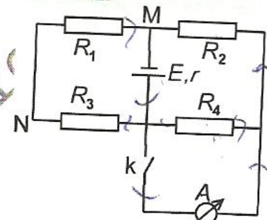

a. 1A **b.** 1,5A **c.** 2A **d.** 2,5A **(3p)**

5. Două surse cu aceeași tensiune electromotoare E și rezistențe interne r_1 și respectiv r_2 sunt grupate în serie și alimentează un rezistor având rezistența electrică R. Intensitatea curentului prin rezistor are expresia:
a. $\dfrac{2E}{R + r_1 + r_2}$ **b.** $\dfrac{E}{R + r_1 + r_2}$ **c.** $\dfrac{E}{R} + \dfrac{E}{r_1} + \dfrac{E}{r_2}$ **d.** $\dfrac{2E}{2R + r_1 + r_2}$ **(3p)**

II. Rezolvați următoarea problemă: (15 puncte)

Rezistoarele din rețeaua reprezentată schematic în figura alăturată au rezistențele electrice $R_1 = R_2 = R_3 = 2\,\Omega$ și R_4. Rezistența echivalentă a circuitului exterior are valoarea $R_e = 2{,}4\,\Omega$ când întrerupătorul este deschis. Sursa are tensiunea electromotoare $E = 18\text{ V}$ și rezistența internă $r = 1{,}2\,\Omega$, iar ampermetrul are rezistența $r_A = 4\,\Omega$. Determinați:

a. valoarea rezistenței electrice R_4;
b. tensiunea la bornele sursei când întrerupătorul este deschis;
c. tensiunea indicată de un voltmetru ideal $(R_V \to \infty)$ conectat între punctele M și N, când întrerupătorul este deschis;
d. indicația ampermetrului după închiderea întrerupătorului k.

III. Rezolvați următoarea problemă: (15 puncte)

La bornele unei surse cu tensiunea electromotoare $E = 110\text{ V}$ și rezistență internă neglijabilă se conectează o grupare paralel alcătuită din două rezistoare cu rezistențe electrice R_1 și R_2. Căldura dezvoltată în cele două rezistoare într-un interval de timp $\Delta t = 2\text{ min}$ este $Q = 33\text{ kJ}$. Un sfert din această căldură se degajă în rezistorul R_1.
a. Calculați rezistența electrică echivalentă a grupării celor două rezistoare.
b. Determinați valoarea intensității curentului electric ce străbate sursa.
c. Calculați intensitatea curentului ce străbate rezistorul R_2.
d. Se conectează în serie cu gruparea formată de R_1 și R_2 un al treilea rezistor având rezistența electrică $R_3 = R_1$. Calculați puterea totală dezvoltată de sursă în această situație.

Examenul de bacalaureat 2011
Proba E. d)
Proba scrisă la FIZICĂ

Filiera teoretică – profilul real, Filiera tehnologică – profilul tehnic și profilul resurse naturale și protecția mediului, Filiera vocațională – profilul militar

- Sunt obligatorii toate subiectele din două arii tematice dintre cele patru prevăzute de programă, adică: A. MECANICĂ, B. ELEMENTE DE TERMODINAMICĂ, C. PRODUCEREA ȘI UTILIZAREA CURENTULUI CONTINUU, D. OPTICĂ
- Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

D. OPTICĂ

Varianta 6

Se consideră constanta Planck $h = 6{,}6 \cdot 10^{-34}\ \mathrm{J \cdot s}$.

I. Pentru itemii 1-5 scrieți pe foaia de răspuns litera corespunzătoare răspunsului corect. **(15 puncte)**

1. Indicele de refracție al unui mediu optic variază pe direcția Ox conform relației $n = a \cdot x$, în care a este o constantă. Unitatea de măsură în S.I. a constantei a este:

a. $\mathrm{m^{-1}}$ **b.** $\mathrm{s \cdot m^{-1}}$ **c.** $\mathrm{m \cdot s}$ **d.** $\mathrm{s^{-1} \cdot m}$ **(3p)**

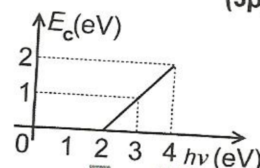
2. O lentilă este confecționată prin alipirea a două lentile subțiri cu distanțele focale $f_1 = 30\,\mathrm{cm}$ și $f_2 = 60\,\mathrm{cm}$. Distanța focală a noii lentile este egală cu:

a. 0,05 cm **b.** 15 cm **c.** 20 cm **d.** 90 cm **(3p)**

3. Fenomenul de superpoziție a două sau mai multe unde coerente poartă denumirea de:

a. dispersie **b.** interferență **c.** reflexie **d.** refracție **(3p)**

4. În graficul din figura alăturată este reprezentată dependența energiei cinetice maxime a electronilor emiși prin efect fotoelectric extern de energia fotonilor care ajung pe un catod. Lucrul mecanic de extracție a electronilor este: **(3p)**

a. 1 eV
b. 2 eV
c. 3 eV
d. 4 eV

5. O rază de lumină monocromatică pătrunde din aer $(n_1 = 1)$ într-un mediu transparent cu indicele de refracție $n_2 = \sqrt{3}$. Dacă raza reflectată este perpendiculară pe raza refractată, unghiul de incidență are măsura de:

a. 30° **b.** 45° **c.** 60° **d.** 90° **(3p)**

II. Rezolvați următoarea problemă: **(15 puncte)**

Un elev montează o lentilă convergentă subțire cu distanța focală $f = 20\,\mathrm{cm}$ într-o poziție fixă pe un banc optic. Perpendicular pe axa optică principală a lentilei plasează un obiect luminos liniar și un ecran. Pentru o anumită valoare a distanței obiect-lentilă, notată cu d_{1A}, pe ecran se observă o imagine clară, de două ori mai mică decât obiectul. Dacă plasează obiectul la o distanță $d_{1B} = 40\,\mathrm{cm}$ față de lentilă, pentru a obține din nou o imagine clară ecranul trebuie deplasat pe distanța D față de poziția anterioară.

a. Calculați convergența lentilei.
b. Determinați distanța d_{1A} dintre obiect și lentilă.
c. Realizați un desen în care să evidențiați construcția imaginii prin lentilă pentru obiectul aflat la distanța d_{1B} în fața lentilei.
d. Calculați deplasarea D a ecranului.

III. Rezolvați următoarea problemă: **(15 puncte)**

Într-un experiment de efect fotoelectric, un metal este iluminat succesiv cu radiații electromagnetice cu frecvențele $\nu_1 = 7{,}5 \cdot 10^{14}\,\mathrm{Hz}$ și respectiv $\nu_2 = 6{,}3 \cdot 10^{14}\,\mathrm{Hz}$. Se constată că între vitezele maxime ale electronilor emiși există relația $v_1 = 2v_2$. Masa unui electron este $m = 9{,}1 \cdot 10^{-31}\,\mathrm{kg}$. Determinați:

a. energia fotonilor din radiația cu frecvența ν_1;
b. lucrul mecanic de extracție;
c. energia cinetică maximă a electronilor emiși sub acțiunea radiației cu frecvența ν_1;
d. viteza maximă a electronilor emiși sub acțiunea radiației cu frecvența ν_2.